

Desigualtat econòmica a l'Amèrica Llatina

La desigualtat econòmica a Amèrica Llatina és una de les més elevades del món i condiciona profundament el desenvolupament social, polític i econòmic de la regió.

Desigualtats econòmiques.

Carrera, J. (2018).

La desigualtat econòmica és la diferència en la distribució d'ingressos, béns i rendes dins d'un grup, una societat, un país o entre diferents països. Segons l'informe sobre la desigualtat global de 2018 publicat a World Inequality Lab, la desigualtat d'ingressos a crescut molt desde l'any 1980. Aquest augment de la desigualtat ha fet que les persones amb majors ingressos del món (1%) rebin una proporció dos cops

més elevada del creixement que el 50% de persones amb menys ingressos. Alvaredo, F. (n.d.).

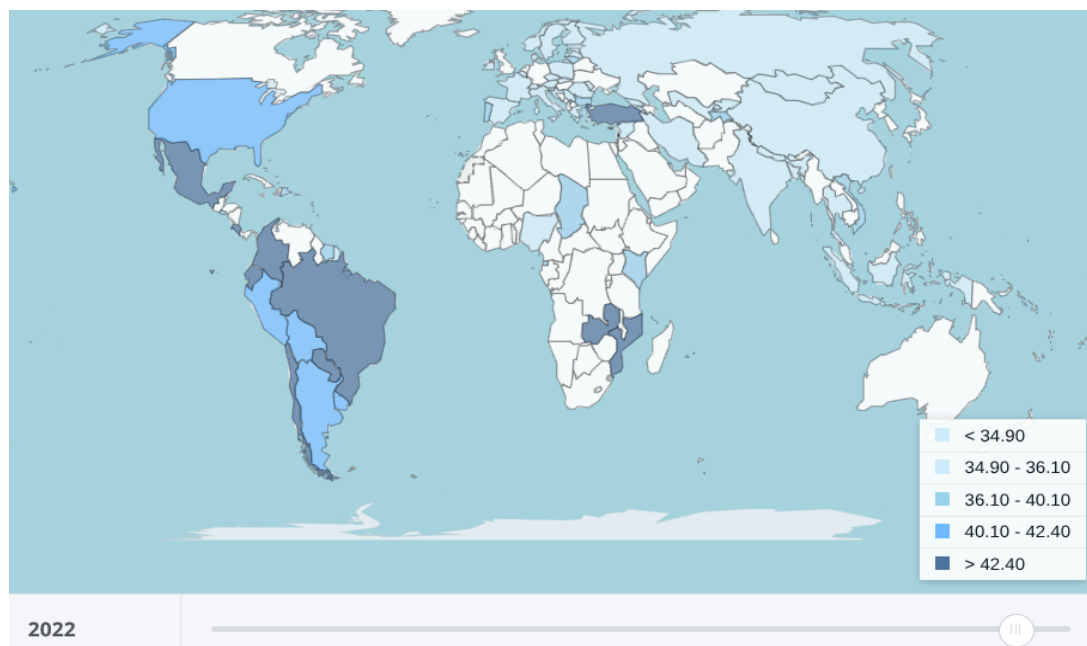
Per mesurar aquesta desigualtat econòmica existeixen diversos mètodes, el més utilitzat és el coeficient de Gini, desenvolupat per Corrado Gini en 1912. Aquest mesura la concentració d'ingressos en una població durant un període de temps, aquest varia entre 0 i 1, on 0 és màxima igualtat i 1 màxima desigualtat. Hi ha altres mètodes com l'Índex de Palma, que mostra els ingressos entre extrems d'un país, o l'Índex de Theil que mesura el desordre en un sistema. Torres, A. (n.d.).

Amèrica llatina i el Carib són les regions amb més desigualtat econòmica del món. Segons les dades més recents de WID, el 10 % més ric en molts països de la regió capta al voltant del 54 % de la renda nacional. A països com Brasil, Mèxic i Xile, la proporció arriba (en 2019) al voltant del 60 %, 58 % i 57 % respectivament. Pel que fa a la riquesa (patrimoni net), el 10 % més ric posseeix una porció molt majoritària del patrimoni, mostrant una concentració superior a la de moltes altres regions. (World Inequality Database, 2020)

A Europa el 10 % controla aproximadament el 30–35 % dels ingressos i la riquesa està distribuïda de manera més equilibrada, mentre que a l'Àsia Oriental aquesta fracció és del voltant del 31–40 %, i als Estats Units el 10 % més ric concentra al voltant del 35–40 % dels ingressos. Aquestes diferències mostren que Amèrica Llatina té una desigualtat més marcada, amb una gran concentració de renda i riquesa en una minoria, fet que incrementa els problemes socials i econòmics de la regió.

Tot i això, Amèrica Llatina no és una regió pobra en termes absoluts: el seu PIB conjunt supera els 6 bilions de dòlars (2023), similar al de la Unió Europea als anys noranta, i alguns països com Xile, Uruguai o Panamà tenen PIB per càpita superiors als 20.000 dòlars (ajustats per paritat de poder adquisitiu). Malgrat aquesta riquesa global, la distribució és molt desigual.

Segons dades de la CEPAL (2023), el 10% més ric acumula més ingressos que el 60% més pobre de tota la població. A més, el coeficient de Gini de la regió és de 0,46, el més alt del món, mentre que a Europa és de 0,30 i a l'Àsia oriental de 0,35. (CEPAL, 2023).

Coeficient de Gini

Font: The World Bank. (s. d.).

Les seves causes són profundes i es reproduïxen al llarg de generacions. Des de l'època colonial, la terra i els recursos econòmics han estat concentrats en minories privilegiades, cosa que ha creat estructures socials rígides. Moltes elits econòmiques de la regió se senten més vinculades a centres econòmics com els Estats Units o Europa que no pas a les necessitats de la seva pròpia societat. Això ha dificultat la formació d'Estats forts, redistributius i capaços de reduir les desigualtats.

A més la presència d'institucions febles, i la falta de polítiques socials estables han augmentat les diferències entre grups socials. A més un mercat laboral precaritzat, amb molta informalitat, salaris baixos, i la discriminacions de tipus racial, ètnic i de gènere. (BID). (s.d.).

Aquests factors generals es poden observar clarament en diversos casos concrets. A Brasil, la desigualtat actual està marcada per l'herència esclavista: la població negra i mestissa te pitjors salaris, menor accés a l'educació superior i més probabilitat de viure en zones pobres.

A Mèxic, la desigualtat te una forma territorial: les regions del nord concentren la riquesa i la inversió, mentre que els estats del sud pateixen pobresa i falta

d'infraestructures bàsiques. A l'Argentina, les elits econòmiques han estat històricament poc vinculades al projecte nacional, cosa que ha dificultat la creació d'un model estable d'Estat del benestar i ha contribuït a les repetides crisis que afecten la classe mitjana i els sectors populars. (BBC, 2020).

Les conseqüències socials d'aquesta desigualtat són profundes. Molts ciutadans viuen en situacions de pobresa o exclusió i no tenen accés adequat a salut, educació o habitatge. La falta d'oportunitats augmenta la violència i la inseguretat, i redueix la confiança en les institucions democràtiques. Això facilita la inestabilitat política. A més, la mobilitat social és molt baixa: néixer pobre, dona, indígena o afrodescendent continua significat, sovint, viure tota la vida en desavantatge. ONU Ginebra. (2024).

En resum, la desigualtat econòmica a l'Amèrica Llatina és un problema històric que encara avui condiciona les oportunitats de milions de persones. Tot i que la regió té molts recursos, la riquesa continua molt concentrada i això es tradueix en pobresa, violència i poca confiança en les institucions. Les causes venen de molt lluny: colonialisme, discriminació, institucions febles i mercats laborals precaris. Per això els seus efectes són tan difícils d'eradicar.

Tot i així, diverses organitzacions internacionals hi tenen possibles millores : la CEPAL proposa reformes per reforçar la protecció social i millorar els sistemes fiscals, el PNUD ajuda els governs a ampliar programes contra la pobresa i a impulsar la igualtat de gènere i UNICEF treballa perquè infants i joves tinguin accés a educació i serveis bàsics. Alhora, molts països han ampliat transferències socials, millorat salaris mínims i començat a formalitzar el treball. UNDP. (2025).

No són solucions immediates, però sí poden construir societats més justes i amb més oportunitats. Si aquestes polítiques es mantenen i es gestionen bé, la regió pot reduir de manera significativa les desigualtats que arrossega des de fa segles.

El Prat de Llobregat 26 de gener de 2026

References

Alvaredo, F. (n.d.). *Informe sobre la Global*. World Inequality Report 2018.

Retrieved November 12, 2025, from

<https://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-summary-spanish.pdf>

Torres, A. (n.d.). *Coeficiente de Gini, el detector de la desigualdad salarial*. BBVA.

Retrieved November 12, 2025, from

<https://www.bbva.com/es/coeficiente-gini-detector-la-desigualdad-salarial/>

World Inequality Database. (2020). *Inequality in Latin America*.

<https://wid.world/es/news-article/inequality-in-latin-america-4/>

Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL). (2023). *Panorama Social de América Latina y el Caribe 2023*.

https://brasil.un.org/sites/default/files/2023-11/CEPAL_PanoramaSocial2023.pdf

Banco Interamericano de Desarrollo (BID). (s.d.). *Las complejidades de la desigualdad en América Latina y el Caribe*.

<https://www.iadb.org/es/noticias/las-complejidades-de-la-desigualdad-en-america-latina-y-el-caribe>

BBC News Mundo. (2020). *Por qué América Latina es la región más desigual del planeta*.

<https://www.bbc.com/mundo/noticias-america-latina-51390621>

ONU Ginebra. (2024). *En América Latina disminuye la pobreza pero no la desigualdad*.

<https://www.ungeneva.org/es/news-media/news/2024/11/100201/en-america-latina-disminuye-la-pobreza-pero-no-la-desigualdad>

UNDP. (2025). *Job Quality, Social Protection, and Connectivity: Key Dimensions for Measuring Multidimensional Poverty in Latin America*.

<https://www.undp.org/latin-america/press-releases/job-quality-social-protection-and-connectivity-key-dimensions-measuring-multidimensional-poverty-latin-america>

The World Bank. (s.d.). *Gini index (SI.POV.GINI)*. Banco Mundial, Plataforma sobre Pobreza y Desigualdad. Recuperado de

<https://datos.bancomundial.org/indicador/SI.POV.GINI>